

جناب آقای هانس هوگروست

طبق مصوبه مجمع عمومی سازمان حسابرسی به عنوان مرجع رسمی تدوین استانداردهای حسابداری در ایران، کلیه شرکت‌های بزرگ پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، بانکها و شرکت‌های بیمه ملزم هستند صورتهای مالی خود را برای دوره مالی که از اول فروردین سال ۱۳۹۵ (بیستم مارس سال ۲۰۱۶) شروع می‌شود، بر اساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تهیه کنند.

در ارتباط با تهیه صورتهای مالی بانکها بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، در دو مورد بین بانک مرکزی (نهاد ناظر بر بانکها) و سازمان حسابرسی (نهاد تدوین کننده استانداردها) اختلاف نظر وجود دارد و تهیه کنندگان صورتهای مالی و حسابسان را با چالشهایی مواجه کرده است.

سابقه

در جمهوری اسلامی ایران، عملیات بانکداری بر اساس قانون بانکداری اسلامی (قانون عملیات بانکی بدون ربا) انجام می‌شود. طبق این قانون، بانک سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار را از سپرده‌گذاران دریافت می‌کند و این منابع را همراه با منابع خود بانک به منظور اعطای تسهیلات در چارچوب عقود اسلامی، مورد استفاده قرار می‌دهد. طی دوره مالی به هر یک از سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار، بر اساس مبلغ سپرده و دوره زمانی سپری شده از قرارداد سپرده، سود علی‌الحساب ثابتی پرداخت می‌شود. با توجه به ترکیب منابع بانک و منابع دریافتی از سپرده‌گذاران، سود تسهیلات مالی اعطاشده به عنوان درآمد مشاع در نظر گرفته می‌شود و در صورتی که سهم سپرده‌گذاران از درآمدهای مشاع بیش از سود علی‌الحساب پرداختی باشد، مبلغ مازاد پس از کسر حق الوکاله بانک (بابت خدمات ارائه شده) بین سپرده‌گذاران تقسیم می‌شود. اگر سهم سپرده‌گذاران از درآمدهای مشاع کمتر از سود ثابت علی‌الحساب باشد، سود ثابت پرداختی، قطعی تلقی می‌شود.

دیدگاه بانک مرکزی

از دیدگاه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به عنوان نهاد ناظر و مقررات‌گذار سیستم بانکی، به دلیل نقش سپرده‌گذاران و مشارکت آنها در درآمدهای مشاع:

۱. مبلغ اصل سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار و سود مربوط به آن، باید در یک طبقه جداگانه بین بدهیها و حقوق مالکانه منعکس شود (مانند پیوست ۱).

۲. به غیر از صورت سود و زیان، یک صورت مالی اساسی دیگر با عنوان "صورت عملکرد سپرده‌های سرمایه‌گذاری" باید به مجموعه صورتهای مالی اضافه شود (مانند پیوست ۲) که در آن به ترتیب سهم بانک و سهم سپرده‌گذاران از درآمدهای مشاع ارائه می‌شود.

لازم به ذکر است که از دیدگاه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سپرده‌گذاران تأمین‌کننده اصلی منابع بانک هستند و بنابراین، استفاده‌کنندگان اصلی صورتهای مالی تلقی می‌شوند. درآمدهای مشاع در صورت سود و زیان به عنوان درآمد تسهیلات اعطایی و سود سپرده‌ها به عنوان هزینه طبقه‌بندی می‌شود.

دیدگاه سازمان حسابرسی

از دیدگاه سازمان حسابرسی به عنوان مرجع رسمی تدوین‌کننده استاندارد در ایران، طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی داراییها، عناصری که باید در ترازنامه ارائه شود شامل داراییها، بدهیها و حقوق مالکانه است و ارائه عنصر چهارم بین بدهیها و حقوق مالکانه مجاز نیست. ماهیت سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار و نحوه پرداخت سود آن با تعریف بدهیها سازگار است و در نتیجه این اقلام باید در بدهیهای بانک گزارش شود. علاوه بر این، مجموعه کامل صورتهای مالی طبق استاندارد بین‌المللی حسابداری ۱ تعریف شده است و نباید صورت مالی دیگری به این مجموعه اضافه شود. ارائه صورت عملکرد سپرده‌ها باعث می‌شود درآمدهای مشاع و سهم سپرده‌گذاران دو بار ارائه گردد، یک بار در صورت سود و زیان و بار دیگر در صورت عملکرد سپرده‌های سرمایه‌گذاری. لذا سازمان حسابرسی اعتقاد دارد سهم سپرده‌گذاران از درآمدهای مشاع باید به عنوان یادداشت توضیحی صورت سود و زیان ارائه شود، نه به عنوان یک صورت مالی اساسی.

لطفاً نظر خود را در ارتباط با چالش مطرح‌شده ارائه کنید. نظر شما به عنوان راه حل نهایی، توسط هر دو طرف پذیرفته خواهد شد.

خواهشمند است با توجه به اهمیت موضوع، نظر خود را در اسرع وقت اعلام بفرمایید. پیشاپیش از شما به خاطر همکاری صمیمانه‌تان سپاسگزارم.

سازمان حسابرسی

اکبر سهیلی‌پور

«In the name of God»

AUDIT ORGANIZATION

**Audit Organization of the Islamic
Republic of Iran**

7, Shahid Ahmadian St., Khaledslamboli
Ave., Tehran, Iran.

Tel: +98-82182100

Fax: +98-88722435

www.audit.org.ir

13694

24 JUN 2017

**30 Cannon Street,
London, EC4M 6XH,
United Kingdom**

Dear Hans Hoogervorst

According to the approval of the Board of Directors of Audit Organization (the authorized body for developing accounting standards in Iran), and thereafter, all large companies listed in Tehran Stock Exchange (TSE), Banks and Insurance Companies are required to prepare their financial statements for fiscal year beginning from 1395/01/01 (20th March, 2016) in accordance with International Financial Reporting Standards.

With respect to preparation of bank's financial statements in accordance with IFRSs, two cases of disagreement exist between Central Bank of Islamic Republic of Iran (as banks' supervisory body) and Audit Organization (as the standards setting body) which consequently brings many challenges to auditors and preparers of financial statements.

Background

In Islamic Republic of Iran, banking operations are performed based on Islamic banking law (non-interest banking). According to this law, a bank receives termed investment deposits from its depositors and utilizes these resources, together with its own genuine resources, in order to provide facilities to its customers based on defined Islamic contracts. Throughout financial period, a fixed provisional interest is paid to each termed investment deposits based on the amount of the deposit and the duration of time passed from the deposit contract. Regarding the composition of banks' genuine resources and resources received from depositors, interest from financial facilities provided is considered as joint income and if the amount exceeds provisional interest, the excess is shared between depositors, less any costs related to bank's agency fees (for services provided). When depositors' share from joint interest is less than fixed provisional interest, the fixed interest paid is considered as certain.

Central Bank's point of view

According to CBI's point of view as a supervisory and statutory body of banking system of Iran, due to depositors' role and their participation in joint income:

First, the principal amount of termed investment deposits and the related interest should be reflected in a separate classification, between liabilities and equity (as per appendix 1).

Second, apart from income statement, another basic financial statement," statement of termed investment deposits performance" should be added to the set of financial statements (as per appendix 2) in which bank's share as well as depositors' share from joint income are presented respectively.

It should be noted that in CBI's opinion, depositors are the chief resource providers for banks and hence, main users of financial statements. Moreover, joint income is presented in income statement as Revenue from facilities provided and deposits interest is reported as expense.

Audit Organization's point of view

According to Audit Organization's point of view, as the authorized body for setting accounting standards in Iran, in execution of International Financial Reporting Standards, assets, liabilities, and equity should be presented in the statement of financial position and presenting another element, a fourth element, between liabilities and equity is not admitted. The nature of termed investment deposit and the method applied in paying the related interest are both in alignment with the definition presented for liability; and consequently, these items should be reported under bank's liabilities. In addition, complete set of financial statements are defined in IAS 1 and no more statement should be added to this set. Presenting statement of termed investment deposits will result in double presentation of joint income and depositors' share from joint income (once income statement and the other in statement of termed investment deposits performance). Accordingly, the Organization believes that depositors' share from joint income should be presented as **a note to income statement, rather than a basic financial statement.**

Please inform us about your opinion regarding the issues discussed, as your opinion is regarded as the final solution by both sides.

We appreciate your swift response due to the urgency of the matter and thank you in advance for your kind cooperation.

Yours sincerely

Akbar Soheily Pour

Managing Director of Audit Organization

۲۸ اکتبر سال ۲۰۱۷

جناب آقای اکبر سهیلی پور

از شما بابت نامه ارسالی به هانس هوگروست در تاریخ ۲۴ ژوئن سال ۲۰۱۷ سپاسگزاری می‌کنم.

عذرخواهی مرا بابت تأخیر در پاسخ به نامه بپذیرید. ما چندین بار تلاش کردیم تا درباره موضوع طرح‌شده، از طریق تماس تلفنی یا پست الکترونیکی با همکاران شما ارتباط برقرار کنیم. اما موفق نشدیم. خوشبختانه این شانس را داشتیم که آقای بزرگ‌اصل و همکار ایشان را در سمینار خود در دبی در اکتبر سال ۲۰۱۷ ملاقات کنیم و ایشان به ما اطلاع دادند بهتر است که به نامه شما پاسخ مکتوب بدهیم.

لازم به ذکر است که ما همواره تمایل داریم درباره موضوعات فنی بحث و گفتگو داشته باشیم، اما درباره مسائلی که بین اشخاص در ارتباط با معاملات خاص پیش می‌آید، دخالت نمی‌کنیم. اما درباره موضوع مطرح‌شده ما متوجه شدیم که سؤال شما کاملاً به درک بهتر برخی الزامات استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی مربوط است و به معاملاتی خاص اشاره ندارد. بر این اساس، ما الزامات مربوط در استانداردهای خود را در خصوص سؤال شما به صورتی شفاف بیان می‌کنیم.

در ارتباط با طبقه‌بندی اقلام در صورت وضعیت مالی، به پاراگراف ۱۱ استاندارد بین‌المللی حسابداری ۳۲ (ابزارهای مالی؛ ارائه اشاره می‌شود که در آن ابزار مالکانه به عنوان قراردادی تعریف شده است که شواهدی از منافع باقیمانده در داراییهای واحد تجاری پس از کسر بدهیهای آن فراهم می‌کند. در نتیجه، صورت وضعیت مالی که طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی تهیه می‌شود شامل داراییها، بدهیها و حقوق مالکانه است و اقلامی غیر از این سه طبقه را در بر نمی‌گیرد.

در ارتباط با صورتهای مالی، بند ۱۰ استاندارد بین‌المللی حسابداری ۱ (ارائه صورتهای مالی تصریح می‌کند که مجموعه کامل صورتهای مالی شامل موارد زیر است:

الف. چهار صورت مالی اصلی - صورت وضعیت مالی به تاریخ پایان دوره، صورت سود یا زیان و سایر اقلام سود و زیان جامع برای دوره، صورت تغییرات در حقوق مالکانه و صورت جریانهای نقدی برای دوره؛

ب. یادداشتهای توضیحی؛

پ. اطلاعات مقایسه‌ای؛

ت. صورت وضعیت مالی به تاریخ ابتدای دوره قبل در شرایطی خاص.

بند ۱۱ استاندارد بین‌المللی حسابداری ۱، واحد تجاری را ملزم می‌کند که تمام صورتهای مالی در مجموعه کامل صورتهای مالی را با اهمیت یکسان ارائه کند.

از دیدگاه من، مجموعه صورتهای مالی طبق استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، نمی‌تواند شامل صورتی بیش از موارد فهرست‌شده در بند ۱۰ استاندارد بین‌المللی حسابداری ۱ باشد. با وجود این، در بند ۱۱۲ استاندارد بین‌المللی حسابداری ۱ تصریح می‌شود که اطلاعاتی که باید به موجب استانداردها افشا شود و در جای دیگری از صورتهای مالی ارائه نشده است، در یادداشتهای توضیحی ارائه می‌شود. همچنین اطلاعاتی که واحد تجاری در جای دیگری از صورتهای مالی ارائه نکرده است اما برای درک هر یک از صورتهای مالی ضروری به نظر می‌رسد در یادداشتهای توضیحی افشا می‌گردد. بر این اساس، واحد تجاری ممکن است در یادداشتهای توضیحی اطلاعاتی ارائه کند که به موجب استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی الزامی نشده است اما این اطلاعات به درک صورتهای مالی کمک می‌کند.

امید است پاسخ ارائه‌شده سودمند باشد.

با احترام

هنری ریس

مدیر فعالیتهای پذیرش و پیاده‌سازی

28 October 2017

Akbar Soheily Pour
Audit Organization of the Islamic Republic of Iran
7, Shahid Ahmadian St
Khaledslamboli Ave
Tehran
Iran

IFRS Foundation

30 Cannon Street
London EC4M 6XH | UK

Tel: +44 (0)20 7246 6410
Fax: +44 (0)20 7246 6411
info@ifrs.org

www.ifrs.org

Dear Akbar Soheily Pour

Thank you for your letter to Hans Hoogervorst dated 24 June 2017.

My apologies for the delay in responding. We tried unsuccessfully to make contact with your staff on several occasions to discuss the matter, both by email and telephone. Fortunately, we had the opportunity to meet Mousa Bozorg Asl and his colleague at our conference in Dubai earlier in October 2017, and he informed us that it would be most helpful if we were to write to you regarding the matter outlined in your letter.

It is important to note that although we are always open to discussing technical matters, our policy is not to get involved in discussions between parties in relation to specific transactions. In this instance, we understand that your questions relate to obtaining a better understanding of particular requirements in our Standards, and are not related to specific transactions. Accordingly, we have highlighted the relevant requirements in our Standards in this respect.

With respect to the classification of items in the statement of financial position, we note that paragraph 11 of IAS 32 *Financial Instruments: Presentation* defines an equity instrument as any contract that evidences a residual interest in the assets of an entity after deducting all of its liabilities. Accordingly, an entity's statement of financial position prepared applying IFRS Standards includes assets, liabilities and equity—it does not include items classified as something other than assets, liabilities or equity.

With respect to the financial statements, paragraph 10 of IAS 1 *Presentation of Financial Statements* specifies that a complete set of financial statements comprises:

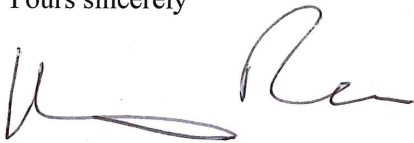
- (a) four main statements—a statement of financial position as at the end of the period; a statement of profit or loss and other comprehensive income for the period; a statement of changes in equity for the period; and a statement of cash flows for the period;
- (b) notes;
- (c) comparative information; and
- (d) a statement of financial position as at the beginning of the preceding period in specified circumstances.

Paragraph 11 of IAS 1 requires an entity to present with equal prominence all of the financial statements in a complete set of financial statements.

In my view, a set of IFRS financial statements cannot include more than is listed in paragraph 10 of IAS 1. However, we note paragraph 112 of IAS 1 specifies that the notes provide, among others, the information required to be disclosed by IFRS Standards that an entity does not present elsewhere in the financial statements, and information an entity does not present elsewhere in the financial statements but is relevant to an understanding of any of them. Accordingly, an entity would provide information not required by IFRS Standards in the notes if that information is relevant to an understanding of the financial statements.

I hope the above information is helpful to you.

Yours sincerely

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Henry Rees". The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke at the end.

Henry Rees
Director of Implementation and Adoption Activities